

UWAGA NA KLESZCZE!!!

Kleszcze to pajęczaki z rzędu roztoczy. Istnieje ich ponad 800 odmian, z czego aż 100 jest w stanie przenosić groźne dla naszego zdrowia pierwotniaki, bakterie, czy wirusy. Te z kolei są przyczyną m.in. takich zachorowań, jak: kleszczowe zapalenie mózgu, borelioza, tularemia, erlichioza i inne. Najliczniej występują w części wschodniej, północno-wschodniej, północno-zachodniej i zachodniej. Zamieszkują przede wszystkim tereny leśne, podmokłe, porośnięte wysoką trawą. Zazwyczaj umiejscawiają się tam na wysokości, która pozawala im bez problemu przemieścić się na nogi czy ramiona człowieka.

Sposoby ochrony przed kleszczami

Udając się w miejsce, gdzie żerują kleszcze trzeba szczerze okrywać ciało ubraniem. Należy zabezpieczyć się w długie spodnie, a na nogawki naciągnąć dłuższe skarpety. Najodpowiedniejsze są wyższe buty z cholewką np. gumowce. Należy włożyć koszulę lub sweter z długim rękawem, a na głowę kapelusz lub czapkę, najlepiej w jasnym kolorze, łatwiej wówczas zauważyć wędrującego po ubraniu kleszcza.

Podczas spacerów zabezpieczamy się preparatem odstrasającym (należy rozpylać na ubranie i odsłoniętą skórę – z wyjątkiem twarzy). Nieswoiste środki ochrony przed kleszczami są stosunkowo tanim i skutecznym sposobem ograniczania ryzyka zachorowania na wiele różnych chorób przenoszonych przez kleszcze. Do tej pory nie wynaleziono szczepionki, która chroniłaby przed zachorowaniem na boreliozę. Jedynym skutecznym zabezpieczeniem jest stosowanie repelentów (OFF!, Autan) i zachowanie odpowiednich środków bezpieczeństwa .

Jeśli znajdziemy kleszcza, należy od razu go usunąć pęsetą lub - jak drzazgę - grubą igłą. Kleszcza trzeba chwycić tuż przy skórze i pociągnąć w górę, a miejsce po ukąszeniu dokładnie przemyć spirytusem. Jeżeli tkwi głęboko, lepiej od razu iść do lekarza. Nie wolno kleszczem kręcić, wyciskać go, smarować benzyną ani tłuszczem, bo w czasie tych zabiegów można rozprzestrzenić bakterie. Usunięcie kleszcza w ciągu pierwszej doby po ukąszeniu

wielokrotnie zmniejsza prawdopodobieństwo zarażenia, choć obserwowano rozwinięcie się choroby nawet po kilkuminutowym kontakcie z kleszczem.

Choroby przenoszone przez kleszcze

BORELIOZA Z LYME

Jest przewlekłą chorobą wieloukładową. Człowiek zakaża się krętkami podczas ukłucia kleszcza lub wtarcia jego wydalin lub fragmentów ciała w miejscu uszkodzenia skóry. Do zakażenia człowieka dochodzi zazwyczaj dopiero po 24-48 godzinach od momentu ukąszenia .

Objawy: We wczesnej fazie choroby, trwającej do miesiąca, występuje łagodny odczyn zapalny skóry, rumień wędrujący.

Obserwuje się u 60-90% pacjentów od 3-30 dnia po zakażeniu. Wielonarządowe objawy pojawiają się w momencie dotarcia krętków wraz z krwią i chłonką do odległych narządów (serce, stawy). U 60-80% nieleczonych pacjentów rozwija się zapalenie stawów, które u 10% przechodzi w postać przewlekłą. W drugiej fazie choroby charakterystyczne są objawy neurologiczne (ból głowy bez zmian zapalnych w płynie mózgowo-rdzeniowym, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, porażenia nerwów czaszkowych). Może pojawiać się niedosłuch lub utrata słuchu oraz uszkodzenia narządu wzroku. W sercu stwierdza się zapalenie mięśnia sercowego, zapalenie osierdza. Faza późna lub zaawansowana rozpoczyna się po miesiącu lub nawet po kilku latach od zakażenia. Występują wówczas zmiany skórne o charakterze przewlekłym, w układzie stawowo-mięśniowym, nerwowym.

Rozpoznanie: Opiera się o wywiad epidemiologiczny, obraz kliniczny i badania serologiczne. Po zaobserwowaniu zmian skórnych lub innych objawów po ukłuciu kleszcza należy bezzwłocznie udać się do lekarza.

ODKLESZCZOWE ZAPALENIE MÓZGU

Choroba jest wywoływana przez wirusa z rodziny *Flaviviridae*, którego rezerwuarem są drobne gryzonie. Jest to choroba o ostrym, dwufazowym przebiegu. 10-14 dni po ukąszeniu przez zarażonego kleszcza pojawiają się objawy przypominające grypę: gorączka, złe ogólne samopoczucie, ból głowy, mięśni i stawów, niekiedy nudności i wymioty. Objawy te utrzymują się 1-9 dni, a następnie u większości chorych ustępują samoistnie. U niektórych chorych po kilku dniach pozornego wyzdrowienia pojawia się wysoka gorączka, silny ból głowy, światłowstręt, zaburzenia zachowania i przytomności. mogą wystąpić drgawki, niedowłady i porażenia nerwów. W większości przypadków objawy te jednak ustępują, tylko u niewielkiego odsetka chorych (3-11%) porażenie i niedowłady mogą się utrzymywać przez dłuższy czas. U osób po 40. roku życia choroba ma zwykle cięższy przebieg, a 2-3% z nich umiera.

Jak można rozpoznać odkleszczowe zapalenie mózgu?

Podstawowe znaczenie mają typowe objawy kliniczne zapalenia mózgu oraz stwierdzenie wirusa w płynie mózgowo-rdzeniowym i(lub) dodatni wynik badania serologicznego

W Polsce dostępne są szczepionki przeciwko odkleszczowemu zapaleniu mózgu. W Programie Szczepień Ochronnych szczepienie to jest wymieniane jako zalecane dla osób przebywających na terenach o nasilonym występowaniu tej choroby (p. wyżej), a zwłaszcza: osób zatrudnionych przy eksploatacji lasu; wojskowych stacjonujących w tych rejonach; funkcjonariuszy straży pożarnej i granicznej; rolników; młodzieży odbywającej praktyki oraz uczestników obozów i kolonii; turystów. Szczepionka nie jest refundowana przez Narodowy Fundusz Zdrowia i każdy zainteresowany musi za nią zapłacić; w wybranych przypadkach szczepienie opłaca pracodawca (dla pracowników zatrudnionych przy eksploatacji lasu).

Szczepionki są przeznaczone dla dzieci w wieku 1-11 lat i osób dorosłych, a szczepienie polega na domięśniowym wstrzyknięciu 2 dawek w odstępie 1-3 miesięcy. Przeciwciała ochronne pojawiają się wówczas po 42 dniach od podania pierwszej dawki. Trzecią dawkę wstrzykuje się po 9-12 miesiącach. Można też stosować przyspieszony schemat szczepienia umożliwiający uzyskanie ochronnego stężenia przeciwciał we krwi już po 3 tygodniach od pierwszego wstrzyknięcia, w tym schemacie jednak trzeba w sumie podać aż 4 dawki.

W razie potrzeby szczepienie trzeba powtarzać co 3 lata (jedna dawka przypominająca). Badania wykazały, że ponad 96-100% zaszczepionych pacjentów wytwarza ochronne przeciwciała po otrzymaniu 3 dawek szczepionki. Nie ma opublikowanych wyników badań klinicznych, w jakim stopniu szczepienie chroni przed zachorowaniem na zapalenie mózgu.

**PRZYPADKU ZAOBSERWOWANIA NIEPOKOJĄCYCH OBJAWÓW
NALEŻY NATYCHMIAST ZGŁOSIĆ SIĘ DO LEKARZA!!**